

ውድብ ሕቡራት ሃገራት (ው.ሕ.ሃ)

Logoen til FN (pixabay.com).

ው.ሕ.ሃ አሕጽሮተ ቃል ናይ ውድብ ሕቡራት ሃገራት ኢዩ ፣ ንሱ ከኣ ኣብ ዓለም ሰለም ንኸሰፍን ድሰርሕ ማሕበር ኢዩ።

ው.ሕ.ሃ እንታይ ኢዩ?

ካብ 1939 ክሳብ 1945 ኣብ ዓለም ዓቢ ኩፍት ነበረ። ብተሓት ሃገራት ካብ ምሉእ ዓለም ከኣ ተሰቲፈን ኔረን። እቲ ኩፍት ካልኣይ ኩፍት ዓለም ተባሂሉ ኢዩ ድጽዋዕ። ብተሕ ነገራት ዓንዩ ብተሓት ደቂሰባት ከኣ ሂወቶም ስኢኖም። ስለዚ ድማ ብተሓት ሰባት ካልእ ሓድሽ ናይ ዓለም ኩፍት ከይክፈት ይፈርሑ ነበሩ። ስለዚ ዓለም ሓድሽ ዓቢ ኩፍት ከይክፈት ድከላኸል ኣካል ዩድልያ ነበረ። በዚ ምክንያት ከኣ ኣብ ዓለም ሰለም ንኸስፍን ብ1945 ው.ሕ.ሃ ተመስረተ። ው.ሕ.ሃ ብቋንቋ እንግሊዝ United Nations (UN) ይበሃል።

ው.ሕ.ሃ ኪዳን ው.ሕ.ሃ ድብሃል ውዕል አጽደቆ። እዚ ኪዳን እቲ ውድብ እንታይ ዓይነት ስራሓት ክምዝዓዪን ብኸመይ ከአ ክምድትግብርዎን ድውስን ነበረ። ኖርወይን ካለአት 50 ሃገራትን አብቲ ውዕል ፈረመን። ው.ሕ.ሃ ኣብ 24 ጥቅምቲ 1945 ብወግዒ ስርሑ ክዓዪ ጀመረ። በዚ ምክንያት ኢዩ 24 ጥቅምቲ ኣብ ምሉእ ዓለም ኣብ ነብሲ ወክፍ ዓመት ክም መዓልቲ ው.ሕ.ሃ ድኸበር።

Foto: Signering av FN-pakten (fn.no).

ኣብዚ ሕጂ እዋን 2020 ው.ሕ.ሃ 193 ኣባል ሃገራት ኣለውኡ፣ ቤት ጽሕፈት ውድብ ሕቡራት ሃገራት ከአ ኣብ ከተማ ኒውዮርክ ሕብራት መንግስታት ኣመሪካ ይርከብ።

ሎሚ ውድብ ሕቡራት ሃገራት ድተፈላለዩ ቋንቋ ድዛረባ ብተሓት ኣባል ሃገራት ኣለውኡ። ኩሉ መታን ክርድኡን ሓሳብ ክገልጽ መታን ክኸእልን ፣ እቲ ሰነዳትን ኣኼባታትን ናብ ብተሕ ቋንቋታት ይትርጎም።

ምልክት ናይ ው.ሕ.ሃ ሓሙሽተ ክብታትን ኣብ ማእከሉ ሰሜናዊ ዋልታ ድርክቦ ጻዕዳ ሕብረ ካርታ ዓለምን ኢዩ። ብግዳማዊ ወገን ናይታ ካርታ ዓለም ድማ ክልተ ኣቕጽልቲ ኣውሊዕ

ይርከባ። እዚ ከኣ ው.ሕ.ሃ ኣብ ዓለም ሰላም ምዕቃብን ውሕስነት ምፍጥርን ድብል ዕላማ ከምደለዎ ድርኢ ምልክት ኢዩ። ኣብ 24 ጥቅምቲ ብተሓትቦት ትምህርታት ብባንዴራ ው.ሕ.ሃ ይስለሙ ኢዮም። እታ ባንዴራ ኣብ ማእከላ ናይ ው.ሕ.ሃ ምልክት ደለዎ ሰማያዊት ኢያ።

Bilde: FNs logo (fn-filuren.no).

ስራሕ ናይ ው.ሕ.ሃ እንታይ ኢዩ?

ው.ሕ.ሃ ዓለም ንኹሉ ድሓሽት ክትከውን ኢዩ ድምነ። ንሳቶም ዝደልዩ:

- ምዕቃብ ዓለምለኸዊ ሰላምን ውሕስነትን
- ኩለን ሃገራት መሰል ደቂሰባት ከምድኽተላ ምግባር
- ዘላቂ ዕቤት ወይ ምዕባላ ክህሉ
- ምስ ዘላቂ ሽቶታት ው.ሕ.ሃ ምስራሕ

ሰላምን ጸጥታን

ው.ሕ.ሃ ዝያዳ ውሕስቲ ድኸነት ዓለም ክትህሉ ይደሊ። ስለዚ ኢዩ ው.ሕ.ሃ ምስ ኣብ መንጎኡን ዘይምስምማዕ ደለወን ሃገራት ድዝቲ። ብሓባር ኮይኖም ይላዘቡን ብረት ብዘይምጥቃም ከኣ ይዛተዩ። ሓደ ሓደ ግዜ ብሓባር ምስራሕ ኣሸጋሪ ኢዩ። ኣብ ከምዚ ኩነታት ከኣ ው.ሕ.ሃ ሰላምን ጸጥታን ንምዕቃብ ኣብቲ ግጭት ደለዎ ቦታ ወትሃደራዊ ሓይሊ ክጥቀም ይውስን። ኣብ ኩነት ደለዎ ሃገራት ከኣ ው.ሕ.ሃ ነቲ ክሃድም ደለዎ ህዝቢ ይሕግዝ። ኣቶም ድተፈናቕሉ ማይ፣ መግቢ፣ መድሃኒትን ዝድቅስሉ ቦታን ይረኽቡ።

ሰብኣዊ መሰላት

ው.ሕ.ሃ ሕግታት የውጽእን መታን ኩሎም ደቂሰባት ጽቡቕ ንኽህልዉ ድማ እተን ሃገራት ነቲ ሕጊ ከምድስዕብኦ ይከታተል።

ንው.ሕ.ሃ ኩሉ ድመሰሎ ክዘረብን ክኣምንን ፍቓድ ክህልዎ ኣገዳሲ ኢዩ። እዚ ከኣ ናይ ሃይማኖት ናጽነትን ናይ ምዝራብ ናጽነትን ኢልና ንጽውዖ። ከልእ ው.ሕ.ሃ ድሰርሓሉ ኣገዳሲ ነገር ከኣ ሰብኣዊ መሰላት ደቀንስትዮ ኢዩ። ደቀንስትዮ ንትምህርቲ፣ ንስራሕ፣ ድመስለን ኣብ ምዝራብን ኣብ ተሳትፎ ፖለቲካን ማዕረ መሰል ከም ደቂ ተባዕትዮ ክህልወን ይግባእ።

ንው.ሕ.ሃ ኩሎም ቆልዑ ጽቡቕ ክህልዉ፣ ትምህርቲ ክመሃሩን መግብን ማይን ክረኽቡን'ውን ኣገዳሲ ኢዩ። ስለዚ ኢዩ ከኣ ው.ሕ.ሃ ነብሱ ድኸኣላ ናይ ቆልዑ ሕጊ ድጸሓፈ፣ ቆልዑ ክረኽቡዎ ደለዎም መሰላት ከምኡውን ቆልዑ ጽቡቕ ንኽህልዉ ዘድልዮም ነገራት። እዞም ሕግታት እዚኦም ከኣ መሰል ቆልዑ ይበሃሉ።

ዘላቂ ዕቤት

ዘላቂ ዕቤት ማለት ብዛዕባ ክሊማ፣ ከባቢን ድሕነት ወይ ዕቃብ ባህርያዊ ተፈጥሮን ድምህር ኢዩ። ደቅሰባት ነዛ መሬት ብድሓሽ ኣገባብ ክጥቀሙላ ይግባእ። እቶም ብድሕሬና ድመጹ ሰባት ኣብ መሬት ንነዊሕ እዋን መታን ክነብሩ ንሕና ነዚ ደለና ብግቡእ ክንከናኸኖ ኣገዳሲ ኢዩ። ሎሚ ቆልዑን መንእሰያትን ብዛዕባ ዘላቂ ዕቤት ኢዮም ድሓስቡ። ንኸባቢ ብደይሃሲ ኣብ ምስራሕን ንተፈጥሮ ኣብ ምክንኻንን ንፍዓት ኢዮም። ው.ሕ.ሃ ጽቡቕ ኢዩ ኢሎም ከኣ ይኣምኑ።

ው.ሕ.ሃ “ዘላቂ ሸቶታት ው.ሕ.ሃ “ ድብል መደብ ኣጽዲቐ ኣሎ። ሸቶ ወይ ዕላማ ምህለው ማለት ሓደ ነገር ንኸመሓየሽ ምስራሕ ማለት ኢዩ። ው.ሕ.ሃ ድኸነ ሰብ ከይደኪ፣ ኩሉ ትምህርቲ ናይ ምምሃር መሰል ክህልዎ፣ ክመሃር፣ ክሰርሕን ድመስሎ ብዘይ ፍርሒ ክዛረብን ከምኡውን ብዙሓት ከባቢ ብዘይጎድእ ኣገባብ ክነብሩን ኢዩ። እዚ ኣብ 2030 ክዉን ወይ ተግባራዊ ክኸውን ኢዩ። 17 ዘላቂ ሸቶታት ኣለዎ። ው.ሕ.ሃ ኣብ ኩለን ሃገራት ድርክቡ ኩሎም ሰባት ድሓሽ ሂወት ንኸህሉ ክሰርሑ ይምነ።

Les mer om FNs bærekraftsmål på fn.no.

መን እንታይ ይሰርሕ?

ው.ሕ.ሃ ኩሎም ዕዮታቱ መታን ክዓምም ግድን እቲ ስራሕ ክመቓቐል ኣለዎ። ስለዚ ኢዮም ከኣ ድተፈላለያ ጉጅለታት እቕሩሞም። እዘን ጉጅለታት እዚኣን ከኣ ትካላት ኢልና ንጽውዑን።

ላዕለዋይ ባይቶ /ባይቶ/

ላዕለዋይ ባይቶ እቲ ድለዓለ ትካል ናይ ው.ሕ.ሃ ኢዩ። እቲ ኣገዳሲ ዕማም ናይ ላዕለዋይ ባይቶ ናይ ዓለምና ድዓበዩ ብድሆታት ምዝታይ፣ ው.ሕ.ሃ እንታይን ከምድገብናን ብኸመይ ከምድገብናን ምውሳኔን ኢዩ። እብዚ ወኪላት ካብ ኩለን ኣባል ሃገራት ይእከቡ፣ ነብሲ ወከፍ ሃገር ከኣ ናይ ድምጺ መሰል ኣለዎ።

ቤት ጽሕፈት ሰብኣዊ መሰላት

ው.ሕ.ሃ ክምስረት እንከሎ እቲ ቀንዲ ዕማሙ ኩሎም ደቅሰባት ጽቡቕ ንክነብሩ ዘድልዮም ነገራት ምጽሓፍ ኢዩ ኔሩ። እዚ ከኣ ሰብኣዊ መሰላት ኢሎም ሰምዮሞ። ቀንዲ ዕማም ቤት ጽሕፈት ሰብኣዊ መሰላት እምበኣር ኩለን ሃገራት ሰብኣዊ መሰላት ክክብሩን እተን ሰብኣዊ መሰላት ክክብሩ ደገፍ ዘድልዮን ከኣ ብሰላማዊ ኣገባብ ምሕጋዝን ኢዩ። እዚ ቤት ጽሕፈት ኣብ ነብሲ ወከፍ 3 ዓመት ድምረጻ 47 ኣባላት ኣለውኡ። ቤት ጽሕፈት ሰብኣዊ መሰላት ኣብ ጃነቫ ስዊዘርላንድ ኣኹባኡ የካይድ።

ባይቶ ጸጥታ

ዕማም ባይቶ ጸጥታ ንሰላምን ምርግጋእን (ውሕስነትን) ዓለምና ምስራሕ ኢዩ። እብዚ ጨንፈር 15 ኣባል ሃገራት ኣለዎ። ኣብ ዓለም ዓበይቲ ናይ ደይምስምማዕን ግጭትን ሓደጋ እንተደኣ ኣንጸላልዩ፣ ብረት ድተሓወሶ ጎነጽ ንኸይክሰት ምስራሕ ምፍታን ናይ ባይቶ ጸጥታ

ዕዮ ኢዩ። እዚ ቤት ጽሕፈት ነተን ግጭት ደለወን ብዘተ ኣብ ስምምዕ ክበጽሓ ክሕግዝ
ይፍትን። እዚ ከኣ ዘተ ይበሃል።

ምምሕዳር ው.ሕ.ሃ

ስራሕ ናይ ው.ሕ.ሃ ብምምሕዳር ድበሃል ትካል ኢዩ ድመሓደር። ስረሓም ከኣ ኩሉ እቲ ኣብ
ው.ሕ.ሃ ደሎ መደባት ስራሕ ምውዳብ ኢዩ። እቲ ኣብቲ ምምሕዳር ድውስን ኣካል ከኣ ዋና
ጸሓፊ ይበሃል ወይ ትበሃል። ንሱ ወይ ንሳ ናይ ብሙልኡ እቲ ዉድብ ሓላፊ ወይ ሓላፊት
ኢዩ/ኢያ።

ው.ሕ.ሃ ንኖርወይ ዓቢ ትርጉም ኣለዎ። ሓደ ካብቲ ምክንያታት ከኣ እቲ ቀዳማይ ዋና ጸሓፊ
ው.ሕ.ሃ ድነበረ ኖርወጃዊ ኢዩ ኔሩ። ሽሙ ትሪግቨ ሊይ ይበሃል ኔሩ። ሕጂ ዋና ጸሓፊ ው.ሕ.ሃ
መን ከምድኹ ክትረክብ ትኸእል ዶ?

Foto: Den første generalsekretæren, Trygve Lie (fn.no).

ዕዮታት

1. ው.ሕ.ሃ ማዓስን ስለምንታይን ተመስሪቱ?
2. ውዕል ው.ሕ.ሃ እንታይ(ማለት) ኢዩ?
3. መዓልቲ ው.ሕ.ሃ ማዓስ ነኽብር ስለምንታይ'ከ እብዛ ዕለት እዚኣ ትበዓል ወይ ትኸበር?
4. ኣብ ው.ሕ.ሃ ሎሚ ከንደይ ኣባል ሃገራት ኣለዋ?
5. ቤት ጽሕፈት ው.ሕ.ሃ ኣበይ ይርከብ።?
6. ቀዳማይ ዋና ጸሓፊ ው.ሕ.ሃ መን ነበረ?
7. እዚ ናይ ሕጂ ዋና ጸሓፊ ው.ሕ.ሃ ደሎ ሰብ ሸሙ መን ይበሃል?
8. ስራሕ ናይ ው.ሕ.ሃ እንታይ ኢዩ?
9. ኢንተርነት ተጠቂምካ/ኪ ካብቶም ንዓኻ/ኺ ኣገደስቲ ድኹ ኣርባዕተ ዘላቂ ሸቶታት ው.ሕ.ሃ ከትጽሕፍ/ፊ ዶ ትኸእል/ሊ? ስለምንታይ ኢዮም'ከ እዞም ሸቶታት እዚኣቶም ኣገደስቲ ኢልካ/ኪ ትኣምን/ኒ?